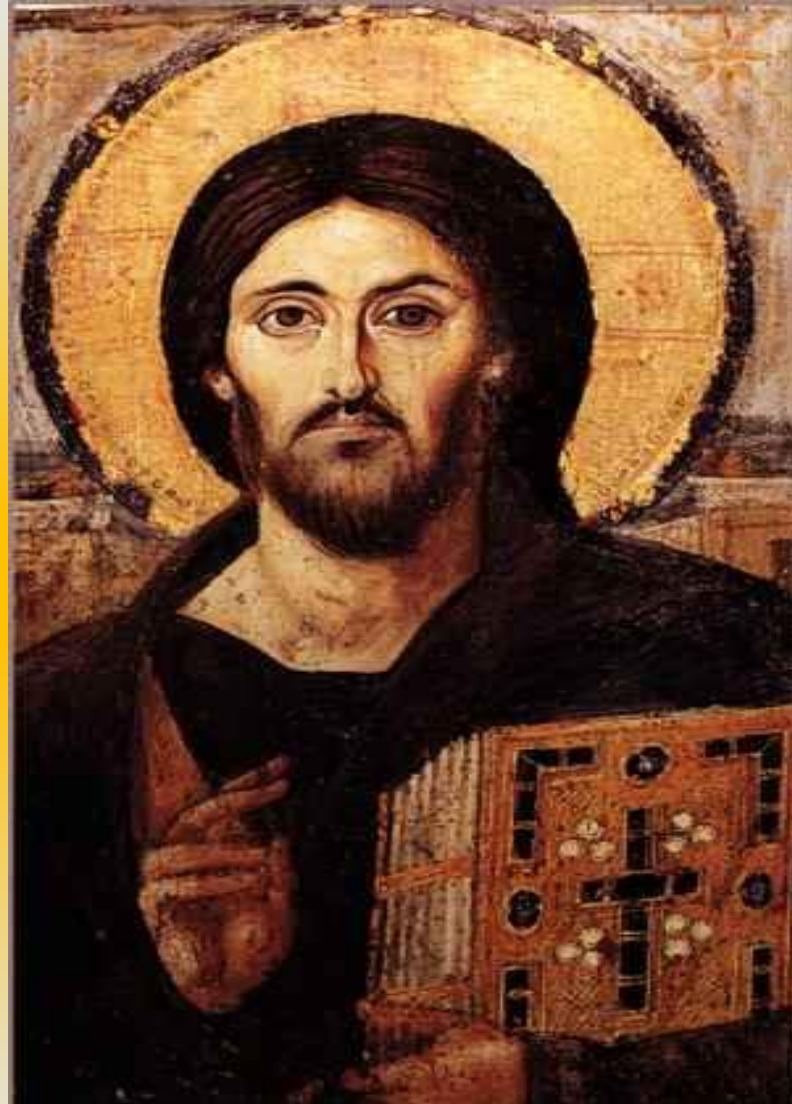

Η Εγκαυστική τέχνη.

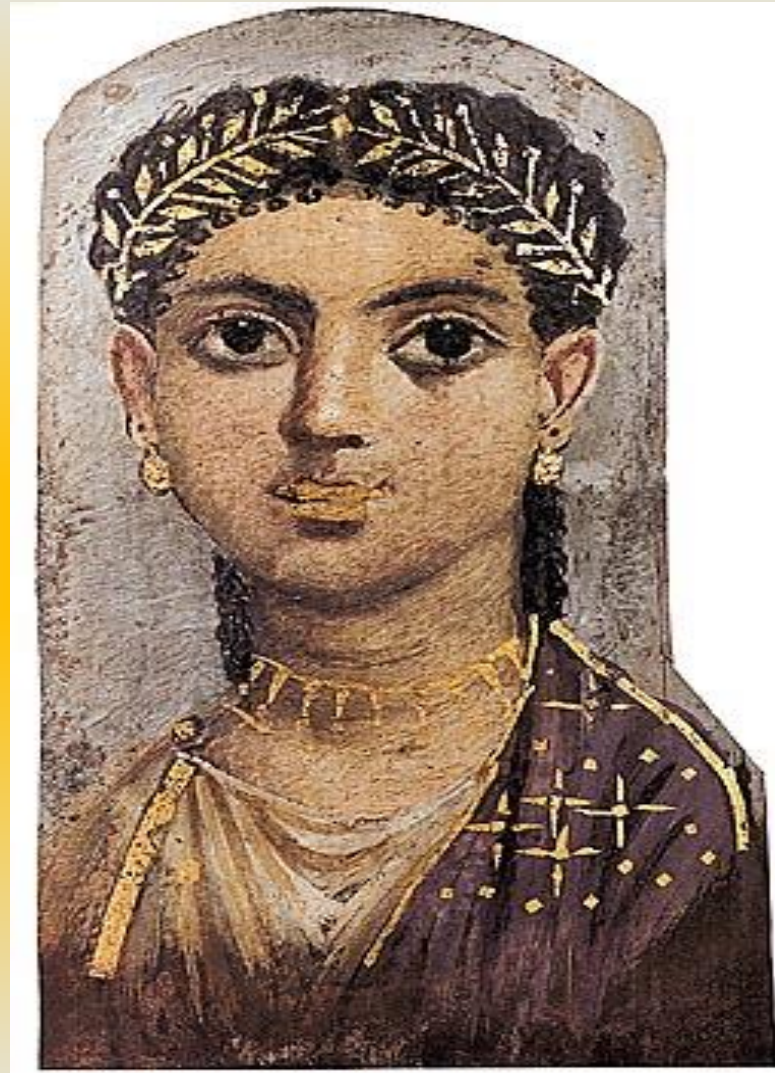
ΣΤΟΧΟΙ:

1. Γνωριμία με την εγκαυστική τέχνη.
2. Σπουδή στην τεχνική της εγκαυστικής τεχνοτροπίας.
3. Αισθητικός υπομνηματισμός στη φορητή εικόνα του Χριστού της Μονής του Σινά (6^{ος} αι μΧ).
4. Πρώτη επαφή με τα Φαγιούμ.

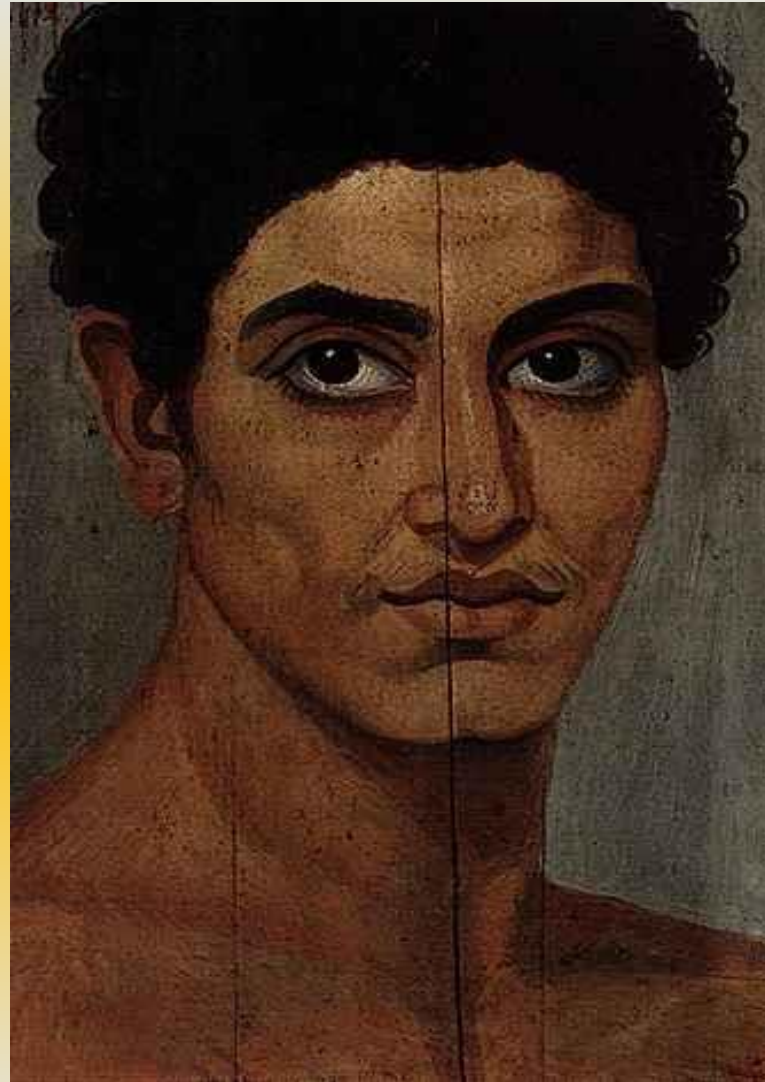
ΕΓΚΑΥΣΤΙΚΗ είναι η ζωγραφική τεχνική που επινοήθηκε στην Αίγυπτο. Τελειοποιήθηκε όμως και χρησιμοποιήθηκε ευρύτατα κατά την ελληνική και τη ρωμαϊκή αρχαιότητα.

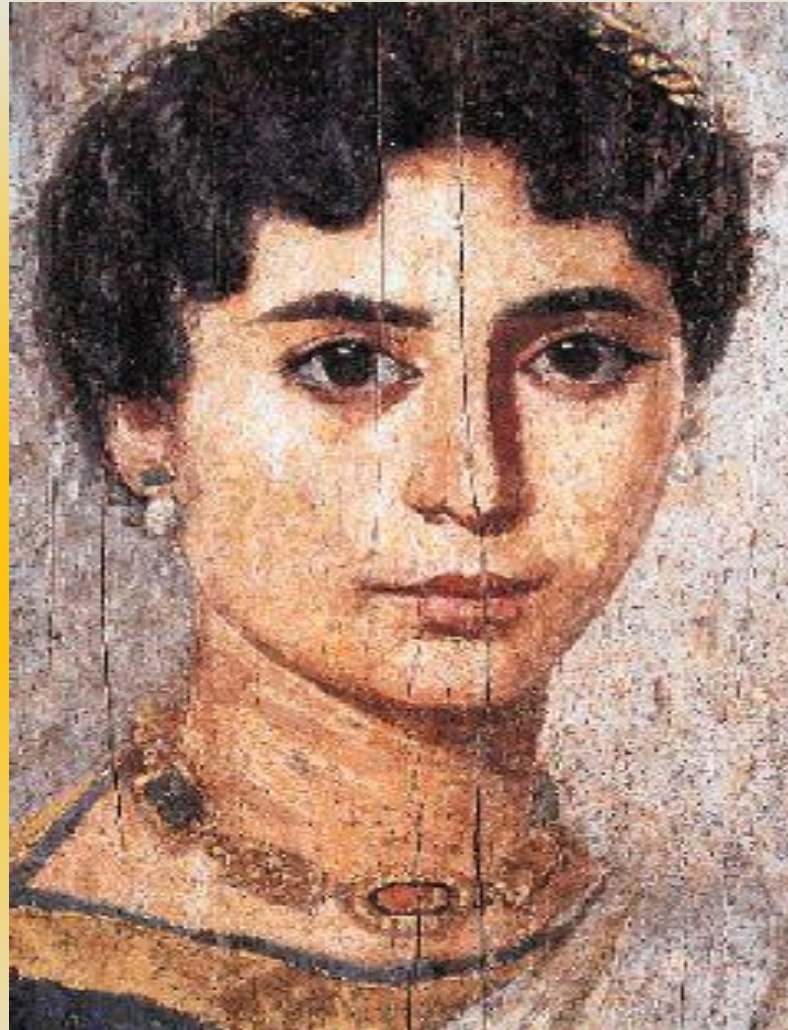
Η εγκαυστική χρησιμοποιεί ως συνδετικό των χρωμάτων το κερί γι' αυτό λέγεται από πολλούς και κηρογραφία. Η σύνθεση της εικόνας ολοκληρώνεται με έγκαυση, με τη βοήθεια δηλαδή της θερμότητας. Η τεχνική αυτή είναι κατάλληλη για την επιζωγράφηση λείων επιφανειών (μαρμάρου, ξύλου, ελεφαντόδοντου). Και για όλα τα διακοσμητικά των πλοίων (νηογραφία) . Η διάσωση φορητών πινάκων, πιστοποιεί τη χρήση της εγκαυστικής κατά την ελληνορωμαϊκή περίοδο και την έσχατη αρχαιότητα.

Σπουδαίο πλεονέκτημα της εγκαυστικής είναι ότι, λόγω της μεγάλης αντοχής του κεριού, δεν φθείρονται εύκολα τα έργα από την υγρασία και τη γενικότερη επίδραση των καιρικών συνθηκών.

Σε ένα δεύτερο τρόπο εφαρμογής της εγκαυστικής, φαίνεται ότι τα χρώματα αναμιγνύονταν, με το κερι εκ των προτέρων. Η ύλη αυτή έπαιρνε το σχήμα μικρού κυλίνδρου και απλωνόταν με την πάντοτε θερμή σπάτουλα σε προσχεδιασμένες περιοχές. Κοντά στον τεχνίτη βρισκόταν ένα μαγκάλι, με αναμμένα κάρβουνα για να ζεσταίνεται το κέστρο και ίσως τα χρώματα.

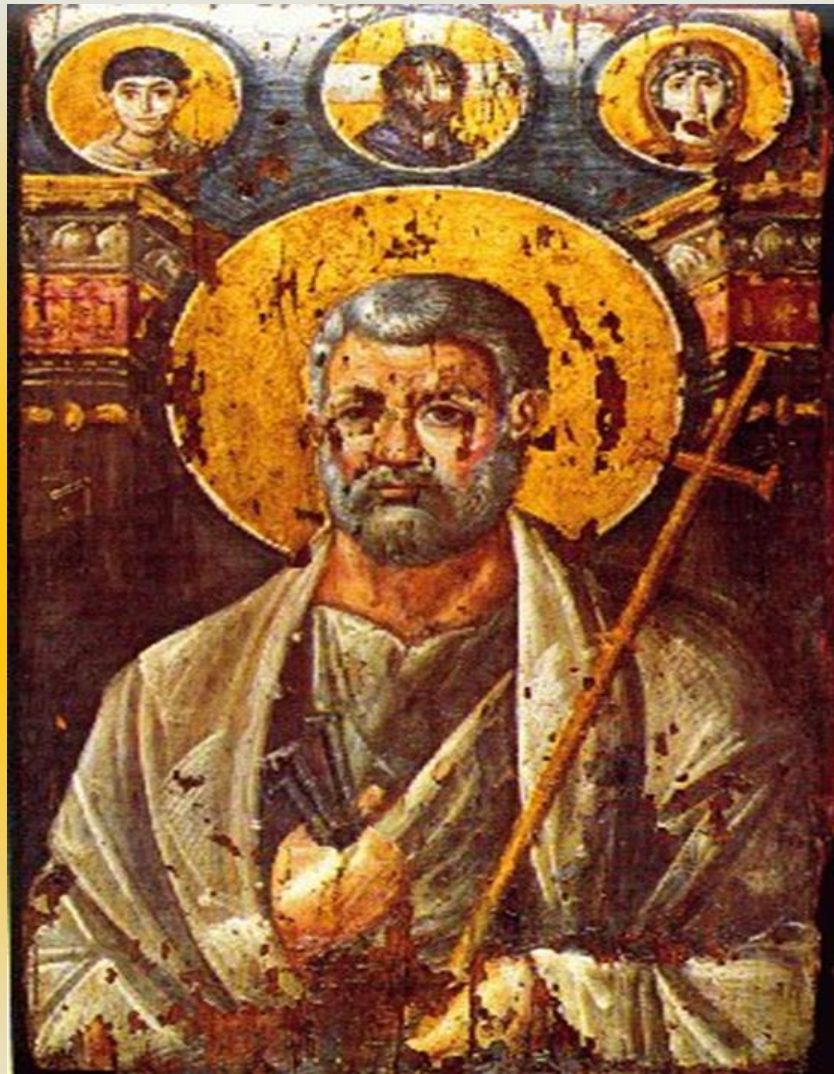

Σε μια τρίτη εφαρμογή της τεχνικής ήταν απαραίτητος ο χρωστήρας, που τον βουτούσαν σε λειωμένο κηρόχρωμα και ζωγράφιζαν έτσι την παράσταση. Τα χρώματα στην περίπτωση αυτή αποκτούσαν εξαιρετική σκληρότητα και δεν φθείρονταν. Έτσι φτιάχνονταν κυρίως οι νηογραφίες, αφού με την εφαρμογή αυτή προστατεύονταν από τον ήλιο και το θαλασσινό νερό.

Το βασικό υλικό της εγκαυστικής, ήταν μίγμα κεριού και κρυσταλλικού αλατιού που βρίσκεται άφθονο στην Αίγυπτο και άλλες θερμές χώρες γύρω από αλμυρές λίμνες. Τούτο ήταν το αναφερόμενο από τον Πλίνιο *nitron* (το νάτριο των αρχαίων), το οποίο ανακάτευαν οι Καρχηδόνιοι με το κεριό, για να δημιουργήσουν μια ευδιάλυτη, στο νερό αλλά και από τη θερμότητα, ένωση.

Ως σταθεροποιητικό και σκληρυντικό, έβαζαν οι ζωγράφοι μέσα στο μίγμα τούτο τη *sarcocolla* και τα ανέλυαν έπειτα με φωτιά (*igni resoluta*).

Δεν έχουν διασωθεί πολλά εγκαυστικά έργα. Βρίσκουμε κάποια δείγματα εγκαυστικής:

- σε διάφορα αρχιτεκτονικά μέλη ναών ,
- τα σημαντικότερα διατηρούμενα μνημεία είναι οι επιτύμβιες στήλες των Παγασών (Μουσείο Βόλου),
- ορισμένες παραστάσεις των μακεδονικών τάφων,
- τα πορträίτα του Φαγιούμ
- και μερικές πρώιμες χριστιανικές εικόνες από το Σινά.

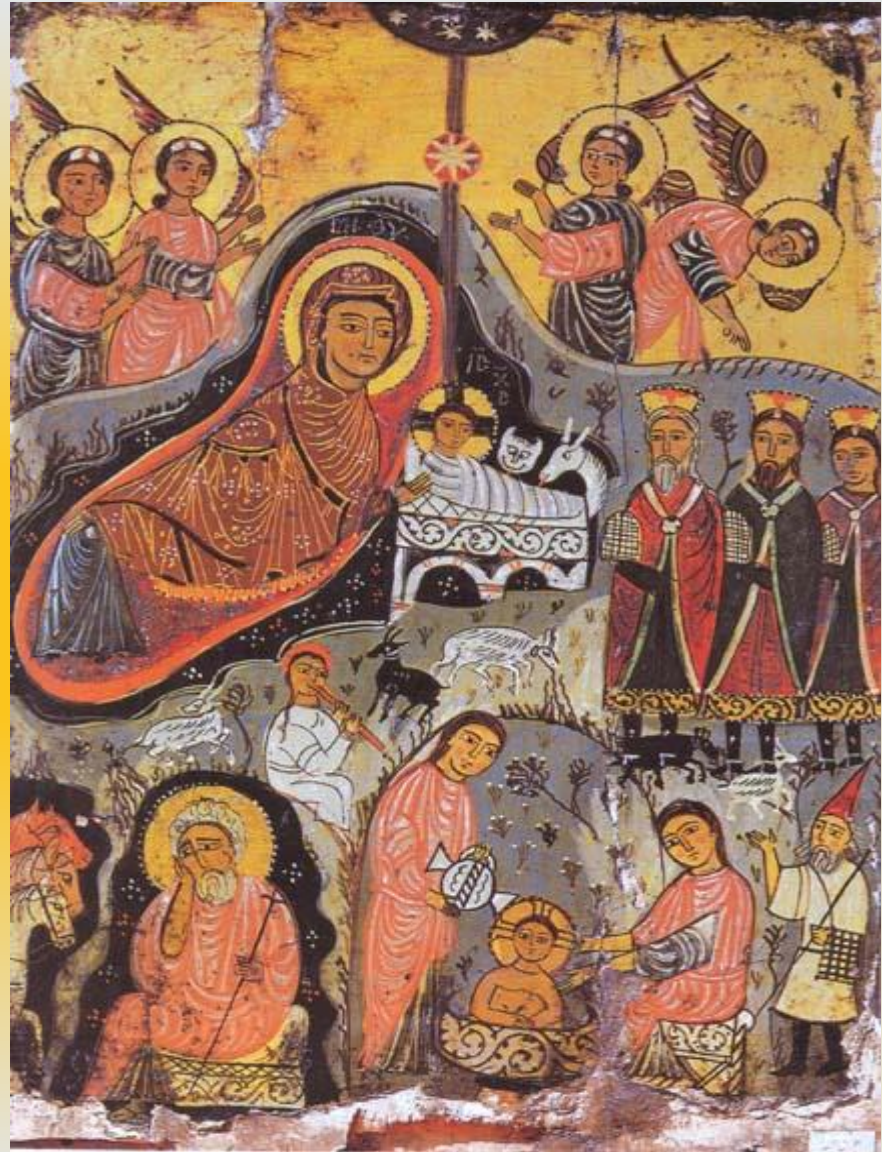

Τα στάδια της τεχνικής ήταν:

---το τμήμα της επιφάνειας που θα δεχόταν την παράσταση αφηνόταν τραχύ. Έπειτα άλειφαν την επιφάνεια με λεπτή λευκή βαφή και πάνω σ' αυτήν, ως ιχνογράφημα, σχεδίαζαν το περίγραμμα της παράστασης με μελανό χρώμα.

---Στο δεύτερο στάδιο βάζονταν όλες οι λεπτομέρειες της σύνθεσης με χρώματα που είχαν εκ των προτέρων ανακατευθεί με κερί. Στο τέλος ο ζωγράφος πλησίαζε στην εικόνα του ένα κομμάτι πυρωμένο σίδηρο, ανέλυε έτσι τις βαφές και με πινέλο ή το κέστρο διασκεύαζε ή επίστρωνε τους χρωματικούς όγκους, ώστε να πετύχει το αποτέλεσμα που ήθελε και να εξαλείψει κάθε εξόγκωμα και άλλη πιθανή ανωμαλία.

Κατά την παράδοση, την εγκαυστική βρήκε ο Αριστείδης, ενώ ο Πραξιτέλης την τελειοποίησε. Την συγκεκριμένη τεχνική χρησιμοποίησε ακόμη ο δάσκαλος του Απελλή Πάμφιλος και τη δίδαξε στον Σικυώνιο Πausία.

